

Castelló recorda Joan Alsina

crònica

Un mes de setembre més. El dia 19, a les set del vespre, a Castelló d'Empúries se celebrà l'eucaristia en record de mossèn Joan Alsina. El celebrant que la presidia, Modest Prats, en féu la homilia. Perdó, reconciliació, servei al poble i el testament: «Esperem la vostra solidaritat. ¿Enteneu ara el que significa el Cos de Crist? Si nosaltres ens ensorrem, és quelcom de la vostra esperança que s'ensorra. Si de les cendres assolim la vida de nou, és quelcom que neix de nou en vosaltres». En Modest evocà un altre dia del mes de setembre —el 12— quan, a la mateixa església gòtica de Santa Maria, l'havien ordenat prevere. I d'això feia 32 anys! I ja en feia 24, d'un dia molt trist —d'un altre 19 de setembre—, el de la seva mort. Aquest setembre passat, a la imponent catedral de

l'Empordà, la família i els amics es tornaven a reunir per a fer-ne de nou memòria. Però, aquesta vegada, ja no hi eren tots. L'absència del pare, en Josep, que havia sabut perdonar els assassins del seu fill, era notòria i sensible. I, tanmateix, tenien motius per ser agraïts.

En acabar la missa en què participà l'Escola Municipal de Música, es va fer la inauguració del monument que els veïns de Castelló d'Empúries han dedicat a la trajectòria personal de Joan Alsina. Després d'unes breus paraules protocol·làries per part de l'autoritat local, la seva neboda, Ariadna, interpretà amb el violí un sentit i tendre «Cant dels ocells» que dedicà a la seva àvia Genoveva, la mare d'en Joan.

L'escultura que ha creat Narcís Costa i Bofill per a la plaça de mossèn Joan Alsina és, de fet, una estructura de piràmide triangular invertida —el materialisme, la terra— que serveix de suport a l'escultura pròpiament dita, una gavina agafant el vol. Símbol de la llibertat, d'una nova forma de vida —renaixença. Paradoxalment, però, en aquests ocells també hi podem veure unes connotacions força menys transcendents; és a dir, més terrenals, comunes i col·lectives (les formacions en V, quan les gavines van i vénen dels abocadors, per exemple) que, en aquest cas, són del tot pertinents. Tant l'emplaçament, en un angle discret de la plaça, com la figura de l'au, no es desdiiuen de la gran portalada de marbre blanc de la catedral ni de la magnífica llotja. Amb aquesta inauguració

Monument a Joan Alsina
davant la catedral
de Castelló d'Empúries.
A la dreta, detall
de l'escultura de Narcís Costa.



oficial, doncs, suposem que s'ha posat fi als deu anys d'incertesa que planaven sobre l'escultura de l'artista de Palau-saverdera i de la plaça d'en Joan.

Una placa de bronze agafada al terra dur –sota el monument, al vèrtex del tetraedre– recorda:

«L'important és això: Que més enllà de les distàncies ens uneixi la voluntat d'ésser, la voluntat de servir i la voluntat d'estimar». Joan Alsina.

La Vila de Castelló d'Empúries a JOAN ALSINA HURTÓS (28-4-1942), sacerdot castelloní assassinat per la dictadura xilena el 19 de setembre de 1973. Castelló d'Empúries. 19 de setembre de 1997.

Unes frases prou suggeridores, certament, però que potser convindrà poc o molt completar-ne el significat, quan els petits de Castelló –i els

Joan Alsina
i Hurtós
(Castelló
d'Empúries 1942-
Santiago
de Xile 1973)



un xicot alegre, ple de vida i de saviesa de Castelló, ara fa temps, es va sentir atret per un poble tan llunyà com el de Xile?

Que l'estimà, sobretot en els més pobres, i que incidí perquè canviessin les causes estructurals de la seva pobresa? I que ho va fer concretament, fins a fer-ne, de la seva vida –que no la va perdre–, una donació total, oferint el perdó a l'antiregne en les persones que l'afusellaren al Puente Bulnes, sobre les aigües del riu Mapocho? Una mort que capgira el concepte teològic tradicional de martiri. En la vida i la mort d'en Joan s'acompleix l'essencial, es dona la màxima afinitat en les causes de la mort del primer home crucificat per predicar el regne de Déu.

Que un missioner o missionera faci moltes «obres» de caritat és, segurament, més

emotiu i ens commou de seguida. Que un missioner –el cas d'en Joan Alsina– actuï perquè no en calguin tantes, d'obres de caritat, i s'estenguin més la justícia i la veritat i s'inverteixi l'estructura piramidal de la societat, això ja és més complicat de fer, d'entendre i d'explicar. Ens hem de situar en un altre nivell de veure les coses.

Tanmateix, les places, els monuments o els carrers de Castelló, de Malgrat, de Girona, de Xile i d'allà on sigui que portin el nom de Joan Alsina continuaran, d'una manera o altra, essent un senyal persistent per a fer-nos memòria del món de les coses gratuïtes i essencials que hi ha més endins i més enllà de la quotidianitat del nostre viure interessat i pragmàtic. «L'important és això», el que hi ha escrit a la placa de l'escultura amb què Castelló d'Empúries avui recorda Joan Alsina.

ÀNGEL JIMÉNEZ

forasters curiosos que visitin la vila comtal–, en trobar-se amb el monument i la placa, vulguin saber-ne alguna cosa més, de l'aventura de Joan Alsina. I no serà gens fàcil de transmetre'n la memòria. Perquè no es tractarà d'explicar una crònica objectiva, uns esdeveniments ocorreguts fa anys a Xile. Aquí caldrà destacar l'aspecte més ocult de la història, allò que resta sempre sota l'aparença dels fets i que va lligat a uns valors espirituals, difícils de captar immediatament perquè tenen molt poc a veure amb aquells que avui predominen en la nostra societat. Com explicar als vianants que